

DEKLARACIJA IZ BILBAA

(Prevod uradnega angleškega izvirnika)

"(V)GRADIMO VARNO(ST)"

Evropski vrh o varnosti in zdravju pri delu v gradbeništvu

22. november 2004

Uvod:

Gradbeništvu je v Evropi ena od največjih industrijskih vej. Na žalost pa podatki na področju varnosti in zdravja pri delu niso najbolj ugodni. Družba placuje velikanski cloveški in finančni davek. Čeprav je bil dosežen pomemben napredek pri izboljševanju standardov v dejavnosti, je potrebno še veliko narediti.

Glede na to da je gradbeništvu ena od dejavnosti z največjim tveganjem, strategija Evropske unije na področju varnosti in zdravja pri delu za obdobje 2002-2006 poziva, da si vsi, ki v gradbeništvu delajo, prizadevajo za stalno zniževanje števila nezgod pri delu in poklicnih bolezni.

Prav zato je bil Evropski teden varnosti in zdravja pri delu leta 2004 posvečen gradbeništvu. Namen kampanje, ki jo je vodila Evropska agencija za varnost in zdravje pri delu v tesnem sodelovanju s svojo mrežo informacijskih točk v 31 državah ter evropskimi organizacijami socialnih partnerjev, je bil pomagati vsem udeleženi v dejavnosti, da zagotovijo varnejše, bolj zdravo in produktivnejše delovno okolje.

22. novembra 2004 je v Bilbau v Španiji potekal Evropski vrh o varnosti in zdravju pri delu v gradbeništvu, na katerem so se zbrali predstavniki te industrijske veje iz cele Evrope. Na srečanju na vrhu so spoznali, da morajo vse strani narediti več za zmanjšanje števila nezgod in krepitev prizadevanja za preprečevanje poklicnih bolezni.

Splošno priznane standarde varnosti in zdravja pri delu lahko zagotovimo samo v okviru doseganja standardov visoke kakovosti v celoti. Gonilo kampanje *(V)gradimo varno(st)* je kakovost, njeno glavno nacelo pa prizadevanje za kakovostne zgradbe in gradbene projekte. Ključni dejavnik pri doseganju tega cilja je tudi sodelovanje med pristojnimi partnerji.

Evropski vrh o varnosti in zdravju pri delu v gradbeništvu poziva vse pomembne udeležence v gradbeni dejavnosti, naj se zavežejo, da bodo odločno delovali za doseganje trajnih izboljšav, ki jih zahteva strategija EU za varnost in zdravje, zlasti s celovito in učinkovito uporabo nacionalne zakonodaje, ki prevzema Direktivo 92/57/EGS.

Poziv k ukrepanju:

- **Javna narocila – (v)gradimo varno(st)**

Vprašanja varnosti in zdravja pri delu so sestavni del procesa gradnje, ki pa niso omejena zgolj na gradbeno fazo, temveč se pojavljajo tudi pri projektiranju, vzdrževanju, rušenju objektov. Mnogim problemom v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu, na katere naletimo med gradnjo in samo uporabo bi se lahko izognili, ce bi ta vprašanja ustrezno upoštevali že med projektiranjem in potekom javnih narocil. Skrbno nacrtovani in dobro zasnovani projekti, ki jih izvajajo sposobni in izurjeni projektanti in izvajalci, niso samo varnejši, ampak narocnikom omogocajo, da za vložen denar dobijo primerno protivrednost.

Clen 27 Direktive 2004/18/ES z dne 31. marca 2004 o usklajevanju postopkov za oddajo javnih narocil storitev, blaga in gradenj narocnikom omogoca, da od ponudnikov zahtevajo dokaz o izpolnjevanju njihovih obveznosti v zvezi s predpisi o varnosti zaposlitve in delovnih pogojih, ki veljajo v posamezni državi članici.

Z uporabo tega predpisa se zagotovi izpolnjevanje zahtev glede varnosti in zdravja pri delu, ki jih dolocajo zlasti Okvirna direktiva 89/391/EGS, Direktiva o delovni opremi 89/655/EGS (spremenjena z Direktivama 95/63/ES in 2001/45/ES) ter Direktiva o zacasnih ali premicnih gradbiščih 92/57/EGS. Te zahteve je treba upoštevati zlasti v fazi priprave projekta, kot to zahteva Direktiva 92/57/EGS.

Deklaracija pozdravlja pobude, ki so jih že sprejele nekatere **države članice**, kot so na primer smernice Združenega kraljestva za javna narocila. Prav tako v celoti podpira nacrt **Generalnega direktorata Komisije za zaposlovanje in socialne zadeve** za leto 2005, da vkljuci dobre standarde varnosti in zdravja pri delu v javna narocila, vkljucno z gradbenimi projekti, financiranimi iz javnih sredstev. V tej zvezi deklaracija pozdravlja tudi pripravo prakticnih smernic za javna narocila, ki bi upoštevala vprašanja varnosti in zdravja pri delu. Ugotavlja, da so naložbe v zdravje in varnost pri delu s sistematicnim financnim nacrtovanjem smiselne.

- **Izvajanje predpisov**

Preprecevanje je vodilno nacelo zakonodaje na podroccju varnosti in zdravja pri delu v EU. Ta zakonodaja ne zagotavlja samo varstva delavcev, ampak tudi enake pogoje za podjetja, ki delujejo na evropskem trgu. Izvršni organi oblasti v vseh državah članicah spremljajo izpolnjevanje zakonskih zahtev. Odbor glavnih inšpektorjev za delo (SLIC) je leta 2003 izvedel inšpekcijski pregled po gradbiščih v Evropi. Rezultati so pokazali visoko stopnjo kršitev pri pregledanih projektih ter tudi razlike pri izvajanju zakonodaje

med državami članicami. Pogostnost nezgod pri delu in poklicnih bolezni v panogi ter stopnja kršitev, ki jo je ugotovil SLIC, nista slučajni.

Ta deklaracija poziva **države članice**, naj zagotovijo učinkovito izvajanje celotne zakonodaje o varnosti in zdravju pri delu, ki se uporablja za gradbeništvo. V prvi vrsti je treba upoštevati priporočila delovne skupine SLIC za gradbeništvo. Inšpekcijski organi bi morali posvečati stalno pozornost varnosti in zdravju pri delu v gradbeništvu ter zagotoviti, da bi v vseh državah članicah uporabljali učinkovite metode izvajanja zakonodaje¹.

- **Smernice – izmenjava dobre prakse**

Zakonodajo o varnosti in zdravju pri delu morajo spremljati smernice, s pomočjo katerih se izvajajo zakonske zahteve in se tudi izmenjava dobra praksa. To je zlasti pomembno za mnoga majhna in srednje velika podjetja v dejavnosti.

Ta deklaracija poziva države članice, naj v sodelovanju z organizacijami socialnih partnerjev pripravijo posebne smernice, ki bodo:

- zagotavljale učinkovito izvajanje zakonodaje;
- opisovale dobro prakso med pripravo projekta, ki naj predvsem zagotovi, da se bodo naročniki, projektanti, izvajalci, podizvajalci in koordinatorji zavedali svojih obveznosti;
- zagotovile, da bodo vsa navodila in informacije usmerjena v potrebe dejavnosti.

Poleg tega deklaracija poziva **Evropsko agencijo za varnost in zdravje pri delu**, naj ta proces podpre tako, da bo zagotovila vse pomembne informacije o dobri praksi.

- **Projektiranje varnega in zdravega dela v gradbeništvu**

Deklaracija poziva projektantsko skupnost v Evropi, da preko **Sveta arhitektov Evrope** (Architects' Council of Europe - ACE), **Evropskega sveta gradbenih inženirjev** (European Council of Civil Engineers - ECCE) in **Evropske zveze združenj za svetovalni inženiring** (European Federation of Engineering Consultancy Associations - EFCA) kot reprezentativnih organizacij, naj nadgradi obstoječe delo na tem področju in v največji možni meri upošteva vprašanja varnosti in zdravja pri delu pri projektiranju, ki je sestavni del gradbenega procesa.

Deklaracija poziva projektantsko skupnost v Evropi, naj v vseh projektih v kolikor je le mogoče, izključi tveganja oziroma, če to ni mogoče v celoti, opozori na preostala tveganja. ACE, ECCE in EFCA bodo v sodelovanju z različnimi organizacijami preučili in opredelili ukrepe, ki jih projektantska skupnost v Evropi lahko sprejme za izboljšanje varnosti in zdravja pri delu na gradbiščih, ter poslali te informacije svojim članicam.

- **Izboljšanje doseganja varnosti in zdravja pri delu s sodelovanjem socialnih partnerjev**

¹ Porocilo SLIC ECC 2003-1042 z dne 29. 4. 2004 z naslovom "SLIC European Construction Campaign 2003", dosegljivo na http://europe.osha.eu.int/good_practice/sector/construction/slic/

Socialni dialog in sporazumi o izboljšanju varnosti in zdravja pri delu so ključna orodja za doseganje resničnega izboljšanja varnosti in zdravja na delovnih mestih v gradbeništvu, ki jih morajo sprejeti ključni dejavniki, in sicer na eni strani delodajalci, torej gospodarske družbe vseh velikosti od majhnih in srednje velikih do velikih združenj, ki izvajajo vse vrste visokih in nizkih gradenj, ter na drugi strani delavci.

Srečanje na vrhu zato pozdravlja in podpira ukrepe, ki so vključeni v Skupno deklaracijo, ki so jo izdali socialni partnerji evropske gradbene industrije **Evropska zveza za gradbeništvo (FIEC)** in **Evropska zveza delavcev gradbene in lesne dejavnosti (EFBWW)**², še posebej:

- preventivni ukrepi na posameznih področjih;
- daljše usposabljanje;
- sodelovanje med socialnimi partnerji na ravni projekta/gradbišča;
- meritve in predložitev poročila.

Srečanje na vrhu prav tako pozdravlja in podpira ukrepe, ki jih vsebuje listina **Evropske zveze gradbenikov**³, katere cilj je nadaljnje izboljševanje varnosti in zdravja pri delu v gradbeništvu v majhnih in srednje velikih gospodarskih družbah ter pri obrtnikih z:

- boljšim obveščanjem obrtnikov ter majhnih in srednje velikih gospodarskih družb o njihovih zakonskih dolžnostih in odgovornostih na področju varnosti in zdravja pri delu ter dolžnostih in odgovornostih njihovih delavcev. Nacionalne organizacije Evropske zveze gradbenikov se zavezujejo, da bodo na svojih spletnih straneh oblikovale rubrike za varnost in zdravje pri delu ter med svojimi člani aktivno razširjale informacije o vprašanih varnosti in zdravja pri delu;
- oblikovanjem mreže strokovnjakov za varnost in zdravje pri delu zaradi izmenjave in sodelovanja pri idejah in pobudah glede dobre prakse.

Nizozemsko predsedstvo opozarja na konferenco "Effective Intervention and Social Dialogue in Occupational Safety and Health" (Učinkovito posredovanje in socialni dialog pri varnosti in zdravju pri delu, Amsterdam, 15.-17. september 2004) ter poudarja pomen izvajanja teh ukrepov.

Naslednji koraki:

Deklaracija iz Bilbaa poziva vse podpisnice, naj ukrepajo v zvezi s temi zavezami ter poročajo o napredku in o prihodnjih pobudah na **nadaljnem vrhu o varnosti v gradbeništvu**, ki ga bo Agencija organizirala junija 2006 in v katerega bodo vključeni vsi udeleženci, ki so pristopili k tej deklaraciji.

² Skupna deklaracija FIEC in EFBWW je dosegljiva na: www.fiec.org in www.efbww.org

³ Listina Evropske zveze gradbenikov je dosegljiva na spletni strani: <http://www.eubuilders.org/>

Da bi pripravili nadaljnje srečanje na vrhu, olajšali izmenjavo informacij o pobudah organizacij podpisnic ter pospeševali sodelovanje in skupno ukrepanje zaradi izvajanja deklaracije, se ustanovi **Forum varnosti v gradbeništvu**.

V Bilbao, 22. novembra 2004

Ulrich Paetzold
Evropska zveza za gradbeništvo

Harrie Bijen
Evropska zveza delavcev gradbene in lesne dejavnosti

J. Antonio Calvo Delgado
Evropska zveza gradbenikov

Pablo Bueno Tomás
Evropska zveza združenj za svetovalni inženiring

John Graby
Svet arhitektov Evrope

Diana Maxwell
Evropski svet gradbenih inženirjev

Henk Schrama
Ministrstvo za socialne zadeve in zaposlovanje
Nizozemsko predsedstvo Evropske unije